

อรรถัย สุวรรณไชยรบ, สุปิยา จันทรมณี, นวลนภา สายสศ, คิณีนาก กุลลาวงค์, ขนิษฐา ภูบัว, วิสุทธิ์ แซ่ลิ้ม, เสาวพัทธ์ อื่นจ้อย, ฐิติพงษ์ ยิ่งยง
ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 22 – 28 พฤศจิกายน 2558 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. อหิวาตกโรค พบใน 3 จังหวัด

จังหวัดหนองบัวลำภู พบมีผู้ป่วยชาวไทยยืนยันเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa จำนวน 5 ราย เป็นเพศชาย 1 ราย เพศหญิง 4 ราย อายุระหว่าง 25 - 53 ปี (มัธยฐาน 50 ปี) รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 14 พฤศจิกายน 2558 รายล่าสุดเริ่มป่วยวันที่ 19 พฤศจิกายน 2558 ไม่มีผู้ที่มีอาการรุนแรง เหตุการณ์ดังกล่าวมีความเชื่อมโยงทางระบาดวิทยากับผู้เสียชีวิตด้วยอหิวาตกโรคจากจังหวัดระยอง เนื่องจากผู้เสียชีวิตรายดังกล่าวมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านสง่านาเพียง ตำบลฝั่งแดง อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู หลังจากเสียชีวิตญาติได้นำศพมาจัดพิธีฌาปนกิจที่จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อวันที่ 15 - 16 พฤศจิกายน 2558 ผู้ป่วยรายแรกมีประวัติได้รับประทานอาหารเสี่ยงร่วมกับผู้เสียชีวิตด้วยอหิวาตกโรคที่จังหวัดระยองเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 ต่อมาได้เดินทางไปจังหวัดหนองบัวลำภูเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 และเริ่มมีอาการป่วยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2558 แต่ไม่ได้ไปร่วมงานฌาปนกิจศพ ส่วนรายที่ 2 - 5 เป็นผู้ร่วมงานและร่วมรับประทานอาหารในงานฌาปนกิจศพ โดยทั้ง 4 ราย เริ่มป่วยวันที่ 18 - 19 พฤศจิกายน 2558 หลังร่วมงานศพ จากการสอบถามเพิ่มเติม พบว่า มีเพื่อนที่ร่วมรับประทานอาหารที่จังหวัดระยองอีก 2 ราย กับผู้เสียชีวิต แต่ไม่มีอาการป่วยร่วมเดินทางมาช่วยงานศพที่ จ.หนองบัวลำภู โดยช่วยเสิร์ฟอาหารแก่แขกในงาน และหลังจากร่วมงานศพ ทีมสอบสวนโรคจังหวัดหนองบัวลำภูได้ดำเนินการเปิด War Room ร่วมกับผู้นำชุมชน และให้ออม. ค้นหาผู้ป่วยที่มีอาการอุจจาระร่วงเพิ่มเติม และดำเนินการเก็บตัวอย่าง Rectal swab culture (RSC) ของผู้ร่วมงานศพ ผลการตรวจหาค่าคลอรีนตกค้างในน้ำประปาหมู่บ้านนั้น ไม่พบคลอรีนตกค้าง ขณะนี้ได้มีการประสานงานพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเฝ้าระวังผู้ป่วยในพื้นที่ต่อไป

จังหวัดปัตตานี พบผู้ป่วยชายไทย อายุ 53 ปี ภูมิลำเนาอยู่ที่ ต.บางนา อ.เมือง จ.นราธิวาส เปิดร้านค้าร้านค้าวัสดุที่ จังหวัด

ปัตตานี วันที่ 17 พ.ย. 2558 เวลา 10.00 น. ผู้ป่วยได้ไปซื้ออาหารมารับประทานจากตลาดสดแห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จ.ปัตตานี อาหารที่ซื้อมา คือ กุ้งผัดกระเพราและหอยต้มกับน้ำจิ้ม (แกะเปลือกแล้ว) โดยซื้อมาจากแม่ค้าหาบเร่ เวลา 19.00 น. รับประทานกุ้งและหอยต้มร่วมกับภรรยาโดยไม่ได้อุ่นใหม่ (ภรรยารับประทานแต่กุ้งผัดกระเพรา ไม่แสดงอาการป่วย) ผู้ป่วยเริ่มมีอาการปวดท้องคลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหลว ตอนเวลา 24.00 น. จึงซื้อยามารับประทานเอง วันที่ 18 พ.ย. 2558 อาการยังไม่ดีขึ้นจึงเข้ารับรักษาตัวในรพ.เอกชนแห่งหนึ่ง จ.ยะลา แพทย์ส่งตรวจ RSC จำหน่ายมาเชื้อ ต่อมาในวันที่ 19 พ.ย. 2558 เวลา 14.00 น. ผู้ป่วยขอย้ายมารับการรักษาที่รพ.ยะลา และวันที่ 22 พ.ย. 2558 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa ต่อมาผู้ป่วยอาการดีขึ้น แพทย์จึงให้กลับบ้านในวันที่ 24 พ.ย. 2558 มีการส่งตรวจ RSC ของภรรยาและแม่ค้าหาบเร่ขายหอยต้ม (อยู่ระหว่างการตรวจ) แต่ไม่ได้นำตัวอย่างอาหารส่งตรวจ จังหวัดสงขลา พบใน 2 อำเภอ

อำเภอเมืองสงขลา พบผู้ป่วยอุจจาระร่วง 10 รายทั้งหมด เป็นลูกเรือชาวแกมพูชาของเรือจากปัตตานี รายแรกเริ่มป่วยเวลา 07.00 น. ของวันที่ 19 พฤศจิกายน 2558 รายล่าสุดเริ่มป่วยเวลา 01.00 น. ของวันที่ 24 พฤศจิกายน 2558 ทุกรายมีอาการถ่ายเป็นน้ำหลายครั้ง ขณะล่องเรือในทะเล หลังเรือเทียบท่าที่ทำเรือสงขลา 1 วัน ทั้งหมดจึงไปรับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอกที่ รพ.สงขลา แพทย์ได้เก็บตัวอย่าง RSC ของผู้ป่วยทั้ง 10 รายส่งตรวจเพาะเชื้อพร้อมทั้งจ่ายยาปฏิชีวนะ ผลการตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa จำนวน 8 ราย จากการสอบถามพบว่าเรือดังกล่าวมี 3 ลำ ลูกเรือประมาณ 75 คน เป็นเรือ จ.ปัตตานี หลังจากลงปลาที่ทำเรือ จ.ปัตตานี เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 แล้ว แต่ไม่สามารถเข้าเทียบท่าได้เนื่องจากท่าเรือที่จังหวัดปัตตานีเต็ม จึงต้องนำเรือมาเทียบท่าที่ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อาหารสงสัย คือ ปลาสดดิบ จากปลาที่จับเองขณะอยู่บนเรือ หลังจาก

ผู้ป่วยรับประทานอาหารดังกล่าว เริ่มแสดงอาการป่วย ทีม SRRT จังหวัดสงขลาดำเนินค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมบนเรือทั้ง 3 ลำ พบผู้ป่วยด้วยอาการอุจจาระร่วงอีก 37 ราย และดำเนินการเก็บ RSC ส่งตรวจเพาะเชื้อพร้อมทั้งจ่ายยาปฏิชีวนะ ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผล และมีการประสานสสจ.ปัตตานีเพื่อเฝ้าระวังและค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมที่บริเวณท่าเรือ จังหวัดปัตตานี ด้วยเช่นกัน

อำเภอสิงหนคร พบผู้ป่วยชายไทย 1 ราย อายุ 34 ปี อาศัยอยู่ที่ ต.สมิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา ประกอบอาชีพค้าขายอาหารทะเลตามตลาดนัด เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558 เวลาประมาณ 22.00 น. ด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำหลายครั้งและอาเจียน ไปรับการรักษาที่คลินิกเอกชนได้รับยาปฏิชีวนะ แต่อาการไม่ดีขึ้น จึงไปรับการรักษาที่รพ.สงขลา ผลการตรวจเพาะเชื้อที่ รพ.สงขลา พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El Tor Ogawa ขณะนี้อาการดีขึ้น จากการสอบสวนโรคพบว่า ทุกวันภรรยาจะไปซื้อปลาที่แพประมงใหม่ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา (เป็นตำบลที่พบมีการระบาดของอหิวาตกโรคในขณะนี้) ส่วนผู้ป่วยจะเป็นผู้จัดการเตรียมปลาและนำไปขายตามตลาดนัดหลายแห่งในหลายอำเภอ มีประวัติการรับประทานอาหารก่อนป่วย คือ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2558 ช่วงเที่ยงรับประทานข้าวมันไก่ที่ร้านในตัวเมืองสงขลา ช่วงเย็นและเช้ามืดต่อมารับประทานอาหารสุกร้อนที่บ้านโดยภรรยาเป็นผู้ประกอบอาหาร ทีมสอบสวนโรค จ.สงขลา ดำเนินการค้นหาผู้ป่วยในบ้านและในชุมชนที่พักอาศัย ไม่พบผู้ป่วยเพิ่ม และเก็บตัวอย่าง RSC ผู้สัมผัสร่วมบ้านและญาติผู้ป่วย (ไม่มีอาการป่วย) จำนวน 4 ราย ส่งตรวจที่รพ.สงขลา พร้อมทั้งจ่ายยาปฏิชีวนะผู้สัมผัสทุกราย พบให้ผลบวกต่อเชื้อ *V. cholerae* O1 El Tor Ogawa จำนวน 1 ราย เป็นน้องชายของผู้ป่วยซึ่งไปดูแลผู้ป่วยที่โรงพยาบาล

2. การระบาดของไข้หวัดใหญ่และผู้ป่วยสงสัยไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต จังหวัดนราธิวาส

พบผู้ป่วยมาด้วยระบบทางเดินหายใจ จำนวน 10 ราย โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมในค่ายฝึกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ที่กองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดน จังหวัดนราธิวาสที่ 1 ตำบลโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส จำนวน 54 ราย มาจากอำเภอเมือง อำเภอศรีสาคร และอำเภอสุไหงโก-ลก จ.นราธิวาส มีครูฝึกจำนวน 3 ราย เข้าร่วมฝึก อปพร. มีกำหนดการฝึกตั้งแต่วันที่ 16 - 20 พฤศจิกายน 2558 ผู้ป่วยรายแรกมีอาการ ตัวร้อน มีน้ำมูก ไอ 1 วันก่อนมาฝึก และเข้ารับการฝึกอบรมได้เพียงครึ่งวันของกลับไปพักรักษาตัว เมื่อหายดีแล้วจึงกลับมารับการฝึกอบรมต่อมาในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2558 ทีม SRRT ได้ดำเนินการสอบสวนโรคเพื่อค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในกลุ่มที่เข้าฝึกอบรมดังกล่าว

มีผู้ป่วยที่แพทย์โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์รับเป็นผู้ป่วยในจำนวน 4 ราย และเก็บ Nasal swab จำนวน 3 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์สงขลา พบผลบวกต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิดเอ จำนวน 2 ราย

สำหรับรายที่เสียชีวิตนั้น เป็นชายไทย มุสลิม อายุ 39 ปี อาชีพรับจ้างและเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีประวัติสูบบุหรี่มานานประมาณ 15 ปี สูบสัปดาห์ละ 1 ของ ไม่มีประวัติแพ้ยามีโรคประจำตัวและไม่มีประวัติการได้รับวัคซีนป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ในรอบ 14 วันก่อนป่วยไม่มีประวัติเดินทางไปไหน และไม่มีประวัติสัมผัสกับสัตว์ปีก พักอาศัยอยู่ที่ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส เริ่มป่วยวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 ขณะป่วยกำลังฝึก อปพร. ที่กองร้อยดังกล่าว เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ เวลา 15.30 น. ของวันเดียวกัน ด้วยอาการไข้สูง ไอ เจ็บคอ คัดจมูก อาเจียน ทนทานอ่อนเพลีย ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ แพทย์ได้ตรวจร่างกายรักษาตามอาการ และให้กลับมาพักพื้นที่กองร้อยฯ ผู้ป่วยได้อยู่ที่ค่ายฝึกจนครบกำหนดในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2558 และได้กลับบ้าน ผู้ป่วยรู้สึกว่าการไม่ดีขึ้น จึงไปรับการรักษาที่หมอมือในชุมชนประมาณเที่ยงคืนผู้ป่วยมีไข้ มีเสมหะเหลือง น้ำมูกใส เจ็บคอ ปวดแสบท้อง จึงไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลรือเสาะ เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558 อาการไม่ดีขึ้น มีไอเป็นเลือด จึงถูกส่งตัวไปที่โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ และเสียชีวิตวันที่ 24 พฤศจิกายน 2558 เวลา 07.30 น. แพทย์วินิจฉัยเบื้องต้น Pneumonia และติดเชื้อในกระแสโลหิต อาจมีการแพร่กระจายของโรคเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีผู้เข้ารับการอบรมจากหลายพื้นที่ ทีม SRRT ของจังหวัดนราธิวาสดำเนินการลงสอบสวนและค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม

สถานการณ์ต่างประเทศ

การระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลัน ประเทศเกาหลี องค์การอนามัยโลกได้รับรายงานว่าพบผู้ป่วยแสดงอาการปอดอักเสบ (Pneumonia) ที่ประเทศเกาหลีใต้ โดยช่วงวันที่ 19 - 29 ตุลาคม 2558 พบผู้ป่วยจำนวน 3 ราย โดยผู้ป่วยทุกรายทำงานอยู่แห่งเดียวกัน คือ โรงเรียนสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัย Konkok ในกรุงโซล ต่อมาวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 มีผู้ป่วยระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้นเป็น 84 ราย ในผู้ป่วย 84 ราย ได้รับการวินิจฉัยเป็น Pneumonia 55 ราย ส่วนอีก 29 รายมีอาการไม่รุนแรง ผู้ป่วย 55 รายที่ได้รับการวินิจฉัยเป็น Pneumonia ได้รับการแยกไปรักษาที่โรงพยาบาล 7 แห่ง ส่วนผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง 29 ราย ถูกนำไปแยกกักไว้ที่บ้าน ได้มีการตรวจหาเชื้อไวรัสชนิดต่างๆ ด้วย

วิธี PCR ซึ่งล้วนให้ผลลบต่อเชื้อ Adenovirus, Respiratory syncytial virus, Parainfluenza virus, Metapneumo virus, Boca virus, Influenza virus, Coronavirus (รวมเชื้อ MERS - CoV), Mycoplasma spp., Chlamydia spp., Corynebacterium spp., Bordatella spp., Brucella spp., Coxiella spp. และ Legionella spp. ในขณะนี้ยังไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์ได้ว่าการติดต่อของการระบาดครั้งนี้เป็นการติดต่อจากคนสู่คน กำลังดำเนินการสอบสวนโรคเพื่อหาสาเหตุการระบาดต่อไป

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 47

Reported Cases of Diseases under Surveillance 506, 47th week

✉ get506@yahoo.com

ศูนย์สารสนเทศทางระบาดวิทยาและพยากรณ์โรค สำนักระบาดวิทยา
Center for Epidemiological Informatics, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 สัปดาห์ที่ 47

Table 1 Reported Cases of Priority Diseases under Surveillance by Compared to Previous Year in Thailand, 47th Week 2015

Disease	2015				Case* (Current 4 week)	Mean** (2010-2014)	Cumulative	
	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47			2015	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	3	0	1	2	6	26	35	1
Influenza	1543	2044	1906	611	6104	5175	67361	27
Meningococcal Meningitis	1	1	1	0	3	2	22	2
Measles	19	21	10	8	58	192	852	0
Diphtheria	0	0	0	0	0	4	17	6
Pertussis	2	1	0	0	3	1	44	1
Pneumonia (Admitted)	4140	4022	3442	1529	13133	12980	192189	406
Leptospirosis	51	52	35	8	146	326	1896	30
Hand, foot and mouth disease	465	576	579	301	1921	2020	36435	3
Total D.H.F.	4599	5139	3023	561	13322	5022	123169	116

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)